

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA LITERARĂ

Scritori despre AUREL VLAICU

NINA CASSIAN versuri

Anul X nr. 37 (496) - Joi 12 septembrie 1963

ORGAN SĂPTĂMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

8 pagini 50 bani

(Din colecția Muzeului Literarilor Români)

Fotografia donată de Aurel Vlaicu, poezii St. O. Iosif

M-aș socoti răsplătit cu prisosință pentru cei paisozeze ani de muncă, de teamă și de speranțe chinuitoare, dacă aș ști că am făcut ceva, cîi de puțin, pentru progresul științei și pentru fericirea oamenilor.

AUREL VLAICU

ION BRAD

Sfîrșit de baladă

...Și la nunta sa
În genunea-albastră
N-a căzut o stea...
Pentru prima oară
În balada noastră
Însuși el cădea,
Cădea omul-stea...

Zburătorul

Flacăra de-o clipă ai fost,
Pe comori ascunse-n veacuri.
Arioi care-ou dal uă rost
Poșilor răniți de pruguri;

Mesierul ca și-a zidit
În pereții fără umbră
Gîndul - pasăre-n zărit -
Aprig, ca pe-o flintă scumpe;

Visul calculat precis
Să sfideze-n cale munții,
Sensul geniului înscris
Chinuit pe cerul frunții;

Cîntecul tulburător
Al heliceilor, cu care
Împingea acest popor
Numele-i aproape-n soare.

50 DE ANI DE LA MOARTEA LUI

AUREL VLAICU

Se împlinesc anul acesta, la 13 septembrie, 50 de ani de la moartea eroică a lui Aurel Vlaicu, pionier încercat și curajos al aviației românești. Este o prăznică comemorare astăzi pentru unul din aceia care au făcut primii pași pe calea cuceririi văzduhului la noi în țară, parcurgînd un drum anevoios, învingînd toate obstacolele din calea sa, reușind astfel să continue victorioasă tradiția creată pe plan mondial de iluștrii săi îndrăzneți, Traian Vuia și Henri Coandă.

Au trecut numai 50 de ani de la moartea năpraznică a lui Vlaicu, în avîntarea sa spre noi etape în cucerirea văzduhului și în timpul acestor, s-a depănat în fața ochilor noștri cea mai frumoasă epopee a omenirii, asistînd la realizări de-a dreptul uluitoare, fără precedent în istoria sa. Astăzi tocmai, cînd zborul omului în Cosmos a devenit o fascinantă realitate, ne trebuie să uităm numele ocelor care, în epoca eroică a cuceririi oceanului aerian, au pus bazele unei tehnici minunate, care avea să promoveze aeronautica mondială pe culmi nebănuite într-un timp așa de scurt și, prin aceasta, să contribuie chiar la dezvoltarea de astăzi a aeronauticii.

În acea epocă, alături de alte popoare, geniul poporului român s-a manifestat cu tărie pe plan mondial prin marile figuri ale lui Vuia, Coandă, Vlaicu, care au avut meritul de a fi creați și tradiția aviației românești; tradiția ca a făcut mîndria poporului nostru și a fost continuată de către o pleiadă de zburători iscusii, cercetători și ingineri constructori.

Este de datorita noastră, a tuturor, să cinstim memoria, înscrisînd numele lor cu litere de aur în istoria aviației mondiale, și să închinăm un gînd cald de recunoștință acestor mari deschizători de drumuri în tehnica aviației.

Astăzi, la o jumătate de secol de la prăbușirea lui Vlaicu pe un cîmp lîngă Bănești, în tentativa sa de a zbura peste Carpați, ne incumbă o prăznică datorită să omenim de personalitatea sa, care reprezintă un exemplu viu de viață pînă de stradanie, de abnegație și curaj, de luptă dîrză pentru adevăr și progres.

Aurel Vlaicu s-a născut la 6 noiembrie 1882 la Bințișii, lîngă Orăștie, ca fiu de țărani. De mic copil dă dovadă de înclinații deosebite spre mecanică, urmîndu-i pe toți cei din jurul său. După terminarea liceului, studiază ingineria mecanică la Politehnica din Budapesta. Cu înclinațiile sale deosebite, nu a putut rămîne nepăsător față de problemele zburătorului, care la început de vîrstă cuprinseseră lumea întregă într-un entuziasm de nedescris. Vlaicu se avîntă și înspre înțelegerea științifică a zburătorului și reușește să-și facă o imagine clară despre ceea ce este o mașină zburătoare, încercînd chiar să întocmească planuri concrete pentru o astfel de mașină de zburat. Cei din jurul său manifestau însă neîncredere față de posibilitatea zburătorului mecanic. Sperînd că va găsi în altă parte o soluție mai concisă a problemei, Vlaicu pleacă în 1903 la Politehnica din München, unde-și continuă studiile, preocupîndu-se însă de chestiunile aviației, care erau dezbătute cu mult interes în acest oraș. Nu are însă mijloacele necesare aici pentru studii și nici pentru a-și desfășura meșteșugul pe care îl crease. De aceea, se angajează la fabrica de automobile „Opel”, cu scopul de a-și angaja trînzit zilnic și mai ales pentru a decide pe conducătorii acestei fabrici să sprijine proiectul său: construcția „pasarelui măiestru”. Nu primește însă nici un sprijin.

Se lasă oare dezamăgii în tot la el, dar totuși cu dorința nezdărnicită de a-și realiza visul său care îl chinua neîncetat. Aici, cu banii pe care totuși îi obține din ipotecarea unui rest de pămînt și cu ajutorul prietenilor, construiește împreună cu fratele său Ioan, un planor - „gîndacul zburător” - cum îl spunea el. Planorul, tras de trei flăcăi căldări, pentru a-și imprima viteza necesară zburătorului, a reușit să se ridice la 4 metri înălțime; prin aceasta, izbînda ideilor sale începea să apară la orizont și să-și dea noi forțe pentru a-și continua opera.

Vlaicu aduce mereu noi îmbunătățiri planorului său și reușește să zboare în Ardeal, cu ocazia unor manifestări populare de mare amploare. Numele său răsună acum pe toate buzele, dar succesul era numai pe jumătate, căci îi lipsea motorul pentru ca planorul să devină un remarcabil avion.

Vine cu Octavian Goga la București și, după multe greutăți și tergiversări, datorită lipsei de interes și înțelegere a forurilor conducătoare, avînd însă sprijinul prietenilor, marii scriitori și poezii români, printre care și însuși prieten L. L. Caragiale, precum și marile învățați Spiru Haret, Vlaicu reușește să-și construiască aeroplanul la Arsenalul Armatei. Prietenii săi intervin și-l ajută iar pentru achiziționarea motorului de la Paris, care sosește la București cu oarecare întârziere. Este montat repede pe avion și Vlaicu începe încercările de rulaj pe pămînt și apoi zburătorile la înălțime. Deși nu pilotase niciodată, totuși dovedește o măiestrie uluitoare și, într-un timp foarte scurt, reușește să pună stăpînire pe mașina lui și să devină un pilot desăvîrșit. În cauda tuturor neîncredințelor, avionul plasat și construit pe pămîntul românesc, s-a îndalțat în aer, zburînd cu mare viteză și multă artă. Astfel, izbînda lui Vlaicu și a avionului său era definitivă. Provocat la o intrare „amicabilă” de conducătorii aviației franceze Michel Mollo și de către George Bibescu, ambii zburători îndrăzneți, dar foarte încrezuți, Vlaicu evaluează pe cîmpul Cotroceniilor în fața unui public imens, repunînd o victorie binemeritată asupra adversarilor săi în măiestria zburătorului. Acum îl vedem sîrbătorit în turneuri triumfale, prin orașele țării noastre, unde măiestria sa devine legendară.

Ciștigase și încrederea celor sceptici; astfel incit, cu destule greutăți totuși, Vlaicu reușește să-și construiască un nou avion, care a fost executat la Școala de Arte și Meserii din București. Cu acest avion începe zburătorile de antrenament metodice și apoi evoluează la Blaj, în 1911, unde unește lumea, iar la concursul internațional de la Aspern, lîngă Viena, ciștigă din cele mai răsunătoare victorii, primind trei premii foarte deosebite, avînd concurenți îndrăzneți și iscusii ca celebrul aviator Roland Garros. Acesta ultim de măiestria cu care Vlaicu făcea minunatele sale viraje, a exclamat: „C'est une mouche folle” - e o muscă nebună.

Întors la București începe să proiecteze al treilea avion „VLAICU-III”, care urma să fie construit în străinătate. Construcția avionului însă întârzie, ceea ce îl face nerăbdător. În mîntă îl înalță gîndul de a zbura peste Carpați. Este cuprins de o chinuitor neastîmpăr cînd află că un alt aviator intenționa să treacă Carpații pe un avion străin. Plin de nerăbdare, nu așteaptă terminarea noului aparat și se hotărăște să întreprindă acest act de mare curaj, cu toate că avionul său este acum uzat, după nenunțările zburătorii executate. Deși prietenii săi fac tot posibilul să-l înduplece ca să renunțe pentru moment la acest proiect nu izbutesc să-l oprească. În după-amiaza zilei de 13 septembrie 1913, Vlaicu decolează, se înalță într-un zbor temerar dar soarta nu-i îngăduie să-și vadă visul împlinit, căci se prăbușește lîngă Bănești, în apropiere de Cimpina.

Poporul român pierde în el un mare inventator și constructor, un zburător desăvîrșit și îndrăzneț, care întrunea într-o armonie perfectă toate aceste virtuți la un loc.

Personalitate vie și puternică, figura lui Vlaicu și zburătorile lui simbolizează un triumf al geniului național românesc, al talentelor și forțelor poporului nostru care a știut să străbată altele obstacole, să învingă altele greutăți, să dîrme ne dreptățile vechilor oriînduirii și să-și găsească calea spre un viitor mai fericit.

Opera lui Vlaicu, ca și cea a predecesorilor săi, Vuia și Coandă, a creat o tradiție strălucită în știința și tehnica românească. Pe drumul deschis de acești iluștri pionieri, o pleiadă întreagă de piloți și tehnicieni, ingineri și constructori, pășesc cu mîndrie înainte, închinîndu-și toate forțele lor pentru noi realizări, spre binele și strălucirea patriei noastre.

Acad. Elie CARAFOLI

SCRISOARE VÎLCEANĂ

GARNET DE SCRITOR

Rîmnicul Vîlcea părea sortit să rămînă un eidorado al pescarilor.

Orășelul era întotdeauna curat, cu străzi aerisite și case bogate de vegetație, cu marele și frumosul parc de la Zăvoie, și cu grădina între zidurile acoperite de iederă, a casei Laboratory, unde cu se știe din ce pricină, fusese într-o vreme interzis accesul elevilor de liceu. Bătrînii tei al bulevardului Tudor Vladimirescu se îndreptau de la podul Oltului spre dealul Capela, rîvnind parcă lauri pe care-i făgăduia de sus o statuie alegorică și desprășeau în două orășel: partea de nord cu școlile și cîteva instituții se prelungea spre cartierele de locuințe pînă departe pe șoseaua Sibului, iar cealaltă cuprîndea centrul comercial, cobora în piață, trecea podul Vinerii mari peste apa Rîmnicului și se pierdea către vestitul tîrg de altă dată al Rîurenilor.

În intimitatea orășelului mic, elevii de cursă mijlocie de la cele trei școli secundare, se făceau simțiți așa cum sint la Iași sau la Cluj, studenții și cînd vreo profesorață bătrînă se îmbolnăvea de obosirea numerelor cusute pe mîncea stîngă, chinurile ei depășeau cu mult anxietățile unei cunoscute eroine a lui Mihail Sebastian și căpătau proporții dostoevskiene. Altminteri era liniște. Așa liniște, de se puteau auzi unecori noaptea pînă departe sunetele seci ale bilelor de biliard din cafeneaua „La Tantu”.

Vara, atmosfera se anima. Vileglatușii și ademeniții de renumele Olăneștilor, Călimăneștilor, Govorei, sau turiști îndrăgostiți de splendorile, mai puțin cunoscute pe atunci, ale văii Oltului, poposeau mereu în această răspînită darnică și adesea cu ei un aer de agitație și veselie Atunci Rîmnicul Vîlcea devenea un oraș al vacanței și al exultărilor estivale. Dar lunile verii treceau repede și într-o dimineață răcoroasă, bîgăm de seamă că frunzele teilor scot la iveală caratele galbene ale unui alt anotimp, și vîntul se neliniștește și sus pe Capela, brazii încep a se detașa cu verdele lor neschimbat, din vecinătatea fagilor atîși de septembrie. Și liniștea se întorcea în albia dulce și monotonă a tîrgului, unde l-vm îndrăgîit cîndva pe Bacovia - se întorcea ca să stăpînească iarăși, netulburată, pînă la cealaltă înfățișare a verii.

Localnicii mai cu seamă cite un profesor cuprins de înfălcărare pentru vestigiile rămase - vorbeau despre Mihail Viteazul care ar fi venit odinioară să se închine la biserica înălțată de părintele lui, Pătrașcu cel bun, despre trecerea Brincoveanului cîntînd loc de cîntorie și chiar despre Mircea Bătrînul, implicat într-un crîmpet de legendă

A. E. BACONSKY

(C o n t i n u a r e i n p a g i n a 2)

GHERMAN, PIONIERUL SI PRIVIGHETOAREA

Într-o seară, în redacția risului local unde lucram vremelnic acum vreo patru ani, a intrat un flăcău stîngaci și, mi s-a părut, sfios, dar nu era sfios, avea numai o buzdă curioasă a lui, deosebită și domoală și care contrasta uneori violent prin însuși faptul cu purtarea mai nestîpînită a multora dintre tinerii pe care-i cunoscusem în orășel și pe pantier.

Flăcăul acesta părea fără dar nu era, venea de-a dreptul de la pionierul lui, macaravea pe care o minuse toată stua, ridicînd cărămizii pe acoperișul școlii. De meserie mecanic, lucra în oraș, cu zidarii și cu pionierul, la construirea celei de a doua școli de 7 ani din Onești, fiindcă prima, de 11 ani, terminată și dată în folosință cu cîteva luni înainte, devenise foarte repede neîncălzitoare, cu toate că era de proporțiile unei, să zicem, ca „I. L. Caragiale” din București.

Flăcăul ne aducea la redacție un caiet de poezii. Așa am aflat, printre altele, cîntînd caietul, că era totuși, de obirgia lui, din țărînime. Pe la vreo 16-17 ani, luîndu-și ziua-bună de la satul lui din Bihor, descisese aici, în valea Trotușului, să-și cîntîre singur pînă, - lînea grozav, mi-a spus, să construiescă și el.

Mai înții de toate însă, a trebuit să se construiască pe sine însuși. Nu știa nici o meserie în afară de cea a lui de-acasă, plugaritului, care aici pe șantier, se dovedea a nu-i mai fi de folos. Avea șapte clase elementare ceea ce printre mecanicii îl folosea, bineînțeles, dar nu suficient - vedea bine și el că ț-ar fi trebuit mai multe clase. Era orfan de tată. Rămase acasă, în sat, mamă-sa, nu tîndră și cîteva surori mai mici își puneau nădejdea în el c-o să le ajute curînd din munca lui nouă. El deci, acum, rupea din chenzină și le trimitea, cit putea. A învîtat pionierul, a făcut clasa a opta, o făcea pe-a noua, muncea bine,

cu spor - mi l-am lăsat și mîncîrul lui mecanic și peșul bîgîrit de zidari și organizarea U.T.M. - și scria poezii.

Unele din aceste poezii le amintesc îndesate. Mi se detălează că s-o „prinsese”. Era vorba în poezie aceea de o privighetoare și de macaravea lui, pionierul, Iunie, dintr-o albăstră, clare ca lacrima. Gherman locuie într-o cameră cu mai puțin „bîșper”, însoțit de-și lui de muncă, nișeri constructori, în vîntul din blocurile de pe magistrală, pe care abia îl dăduseră în folosință. Venea pe la 10 seara de la școală, mai cîteva pușii, își făcea lecțiile - la 8 dimineața era din nou la școală, dar acum sus, pe acoperiș, cu pionierul, să ridice cărămizii. Și-ntr-o dimineață de iunie, cînd a sosit ca de obicei primul, a văzut instalat în vîntul pionierului o privighetoare. Mai înții nici n-a văzut-o, a auzit-o numai. Cînta privighetoarea, sunîndu-și cheile de argîni și aur din gîtie), de răsunau toate blocurile în construcție din preajmă. Soarele lumina, privighetoarea își rostogolea trînzirile și cînta mîncăruți, sosită mai devreme ca și Gherman, o ascultau duși, făcînd semne din cînd în cînd între ei să n-o tulbură.

A stat Gherman deoparte cu oamenii, a ascultat. Imi mărturisea: „Nu știu cum, tovarășe, da' pionierul meu parcă era acum vîntoară. Și tocmai pe acoperișul școlii...”

Poezia totuși nu-i reușise, n-a „prins-o”. Imi spunea: „Seara și a doua zi seară și a treia zi seară, după lecții, țeseam, coboram din cameră și mă așezam jos pe trepte afară, cu cînelonul și caietul, încercam s-o fac. Eu, versuri, aș văzut, fac repede. Mi-a

Aurel LAMBRINO

(C o n t i n u a r e i n p a g i n a 7)

Desen de NICĂ PETRE

TALIANE

Stau culcate-n iarbă
ca un riu sleit.
Pescarii le-au întins și le-au cîrpit
și, iată, ceva din largul mării
a ajuns pe mal,
niște ciudate zale transparente
pe care lunecă reflexul pal
al unor vechi și îndîrjite lupte...
Ce atitudini și ce sentimente,
ce nevăzute destine de pești
se cos în ochiurile-acestea rupte
și iarăși înădite, după furtună ?

Jos, foarte departe, marea se duce și vine,
și talianele respiră ca un abur verzui
în ritmul ei, cum marea respiră sub lună.
și mușchii pescarilor se umflă încet
și malul e-o plutitoare corabie
minată în larg de-un poet.

FIICA LUNII

Marea, în jur, ulerioasă și rece.
Luna, scăzută la jumătate.
Pustietate, singurătate.
Alge complice, vrînd să mă lege.

Mirosul mării, lînced și aspru.
Un foarte straniu vînt dinspre sud.
De o lichidă lumină de astru
pielea mi-e udă, părul mi-e ud.

Trec prin vămile valului moale.
Brațul mi-e șarpe, spadă, vâl.
Fiicele lunii, ca mine de goale,
vin să se spele. Cu ele, mă spâl.

Rece e marea ca pletele mele.
Singurătate. Luna-i pe ducă.
Noaptea cu buză de vînt, de stele,
pielea mi-o zvîntă și mi-o usucă.

Las marea-n urmă cu negrul ei lacăt.
Cerule și plaja sînt una.
Cheia luminii o pierde, în treacăt,
maica-mea, luna.

VOIAM SĂ RĂMÎN ÎN SEPTEMBRIE...

Voiam să rămîn în septembrie
pe plaja pustie și palidă,
voiam să mă-narc de cenușa
cocorilor mei nestatornici
și vîntul greoi să-mi adoarmă
în plete ca apa-n năvoade;
voiam să-mi aprînd într-o noapte
figura mai albă ca luna
și-n jurul meu - nimeni, doar marea
cu forța-i ascunsă și gravă;
voiam să rămîn în septembrie,
prezentă la trecerea timpului,
cu-o mină în arbori, cu alta-n
nisipul cărunt - și să lunec
odată cu vara în toamnă...

Dar mie îmi sînt sorocite,
pesemne, plecări mai dramatice.
Mi-e dat să mă smulg din priveriști

cu sufletul nepregătît,
cum dat mi-e să plec din iubire
cînd încă mai am de iubit...

UNIVERSAL 650

Ce tractor frumos !

O spun și eu,
o spune și tractoristul.

Avem același punct de vedere,
în timp ce farurile fac din noi
două statui luminoase
pe șoseaua verii,
la încrucșarea recoltelor.

CONFIRMĂRI

La brațul tău am străbătut din nou
cărări bulgare.
Și decît fostul glas, acest ecou
a fost mai tare.

Chiar marea cu albastra-i dinamită
lovind în coastă,
de la-năltimea dragostei privită,
părea mai vastă.

În lună, părul meu sclipea, cu totul
un vâl de zînă,
iar peștii candizi ne-nsoțeau în totul,
la îndemînă.

Dar chiar și fără martorii în ceată,
știam prea bine
că frumusețea lumii se dilată
cînd sînt cu tine.

CEI CE SÎNT VII

L-am reîntîlnit la țărml mării
pe poetul Nazim,
risipit în soarele străzii
ca un affluent dureros.

Mi-am spălat fața
în fluxul puternic al unei cișmele
după care m-am uitat la lume
cu ochii lui albaștri.

Să nu-mi spună nimeni
că frunzele, pietrele, norii,
insectele, spumele mării,
sînt mai vii decît el.

Pe cel ce-a stat cu pieptul deschis
în fața umanității,
umanitatea-l ferește de moarte
cu scutul memoriei.

CEL MAI FRUMOS PESCAR DIN SAT

Cel mai frumos pescar din sat
destule ape-a turburat.

În păru-i inelat, de miere,
mereu se-ncurcă o mușiere.

Cu barba-i, numai verighete,
a logodit treizeci de fete.

Pescar de larg zicînd că este,
încoată-n brațe la nevastă...

Atît s-a cheltuit încît,
de la un timp, i s-a urît.

La crîșmă stă, privind amar
spre golul umed din pahar

parcă și-ar număra-n neștire
iubirile fără iubire...

Se uită fetele la el
și se-ntristează pușintel.

VERTICALA

Uneori, îmbrățisez nisipul
ca o cruce răsturnată de vînt.
Atunci, sub ochiul meu,
grăuntele de siliciu devine enorm
în timp ce eu mă micșorez,
îmi pierd relieful
și pot chiar, timp de o secundă,
să nu mă gîndesc la nimic.

Iar după-o clipă, încep să cresc,
un dor de verticalitate
îmi ridică fruntea de la pămînt
și văd soarele adevărat,
orașul și oamenii
și toate metaforele lor
și rămîn în picioare
ca primul om
de sine stătător.

UN MOȘ

Străbate curtea-nceț de parcă-ar trece
printr-un țînut necunoscut și rece,

abia văzînd, bastonu-abia punîndu-l,
ca nu cumva să-l blesteme pămîntul.

nina cassian

AMINTIRILE VERII

Cîndva, cînd era altfel lumea asta,
și-a cumpărat cu bani peșin nevasta,

mai tînără cu douăzeci de ani -
și-o viață-ntrăgă au rămas dușmani.

Pin' la șopronu-n care doarme-acum,
i se urăște de atîta drum.

La fiecare pas face-un popas,
mirîndu-se de cît i-a mai rămas.

Cînd intră-n bezna moale, mai tîrziu,
pină la ziuă, uită că e viu.

Doar rîndunelele codate vin,
furîndu-i din culcuș cîte pușin,

zburînd cu scame și cu paie-n cioc,
de somnu-i nesfiindu-se deloc.

Iar moșul, încărcat cu vini mai grele,
se lasă jefuit de rîndunele.

E TIMPUL

Îmi spun: e timpul !
Săpînd mult mai adînc
decît scînteietoarea pinză de apă
de la suprafața zilelor mele -

să fișnească-n sfîrșit arteziana
poemului făgăduit !

Îmi spun: e timpul.
Atîtea sobre munci mi-așteaptă efortul
încît mi se pare risipă
însuși surisul dat fie, iubitule...

VALOAREA AMINTIRILOR

Decorului, intens îi bate pulsul.
Îl umple amintirea ca un singe.
Și mă strecor prin aer, cum aș trece
printr-o mulțime foarte străvezie.
Poate că-ar trebui să părăsesc
finutul ăsta suprasaturat,
să las în urmă hohotele mele
de ris, de plîns, ca păsări prădătoare,
pe țărml, biografia-mi devorînd-o.

Eu, dimpotrivă, pătimașă ca
arheologii, scormonesc pămîntul,
după ilustre cioburi, și rugina
uneltelor străvechi o venerez.
Ah, nu mă pot de mine separa,
de munca sentimentelor pe care
am investit-o-n maluri și în ape.
N-am născocit nimic. Necesitatea
m-a dus din bucurie în durere,
iar eu i-am fost poetul credincios.
Cu trupul meu cel sincer am scobit

aceste dulci cratere în nisipuri,
iar dacă marea mi-a furat un braț
sau șoldul meu convex l-a năruit -
decît nisipul, a durat mai mult
iubirea dintre-acest meleag și mine.
Acum adăogată-i sînt pe veci
cu straturile vîrstei mele vii.

Oameni, lăsați pe țărmluri amintiri
pe care, dezgropîndu-le odată,
să le puteți în tihnă preamări.

SÎNT ÎN VOI

Locuiesc în fosnițoare camere marine,
în grote cu hărți de apă,
în densitatea interioară a semințelor,
și locuiesc în tot ce construți,
dar, mai ales,
locuiesc în voi, semenii mei.

Niciodată drumet n-a făcut
o mai spectaculoasă călătorie
ca mine, prin aparatul vostru circulator.
Niciodată marinar n-a ancorat
mai însetat de iubire
ca mine, în portul inimii voastre.

Și nu pot pleca de acasă
și în nici o vacanță a mea
nu rătăcesc în afara umanității.

Sarele e gata să apună! Mai tremură oleacă, Poni... Vină, deasupra orizontului, apoi scapătă vâzduh cu ochii după creasta muntelui. E sidoma unei pășunii care a picat, degerată, de pe o cracă și acum zarădare mai încerci s-o readuci la viață, încălzind-o în pumn cu proprii-ți răsufieri.

Biró Balázs adăpă oile oleu, în temelul Făgă-tului, la puțul lui Gyepi. Vitele nu prea beau, că nu le omorâz murea, așa că cele mai multe de-abia își înmoaie botul în ulucul plin-ochi cu apă albastră-alburie.

Balázs tropăie pe lângă ele cu capul cam tras între umeri. Bita și-a vîrît-o subuoară, își bate din cînd în cînd călcîie gura și e potrivită pe gulerat, dar glas nu-l prea vine pe buzne înghețate. Așa că fluieratul lui, care închipuie după un cîntec fără melodie și fără ton, îl slujește mai mult ca să-l îndemne la tropăială. Tropăind el după acest suierat, care i-a rămas încă din copilărie, nădărdusește să-și mai alunge frigul din oase.

Oile pornesc de capul lor spre adăpost. Nu trebuie să le îndemne nimeni, cu bita, de la spate... Balázs se împleticește după ele, de zici că anume s-a lăsat pe voia lor.

Sîva rînduiește oile și a intrat în chilie așezîndu-se lângă soba de căt. Nu aprinde lampa, căci făcîndă focului că arta lumînă, de cîtă nevoie e în jojeleasta asta.

„Doamnă-dumnezeule, mult mai e pină la zîmă!”

„Mare nebun a fost și ăla de-a născocit una ca asta! Să stai tu, pentru citeva oile, săptămîni întregi într-o pustietate mai afurisită ca un cîmîțiu... că acolo barem sint oameni... morți, nu-l vorbă, dar tot se cheamă că-s oameni...”

Acum cel puțin îl știa și pe bătrînul Lazăr pe-aci: a venit și el cu oile și cu... nepotu-său. E colo, la cîteva sute de metri, în groapa aia. Numai gîndul că nu mai e chiar singur cu și îl cade nespus de bine. Unde mai pui că îl băzîc — noaptea, ferit-a sfîntul! — dar zîna mai lasă oile și în seama nepotu-său, iar el dă cite o fugă pină pe-aci, pe la Balázs al nostru. Vine cu „evanghelia lui Satan” — o pereche de cărți slinoase și cu mîncă de oale.

Așadar, neica Lazar, cit ce-a înghițit amîza, s-a arătat pe la Balázs. Au frecat ce-au frecat cărțile, l-a povestit (și se știe a cita oare) obișnuitele lui istorii de demult, și a sfîrșit prin a constata, că de aștea albe ori, că madori în lume nu-i viață mai bună decît aici, în creșterul muntelui, în Poiana asta a Lupului, unde își țerează în pace oile.

„Mîncă-ți-o-ai friptă de viață, dacă zici că nu înai pot după ea — spune Balázs, dar numai în gînd — că mie unuia, șșș că nu-mi place!”

Balázs nu prea obișnuiește să-l contrazică pe taică-său; așa-l felul lui și așa l-a învățat al bătrîn. Mai mult, măcar el îl seamănă, de aceea a și fost el totdemna un fel de „povoi-mamur”.

Pe soru-să a secret-a moareea cînd n-avea nici 15 ani, iar el de mila mamei-să, cătuse s-o ajute în toate cele, doar și doar și-o mai oroi aleargu după fie-ca. Astfel a ajuns el să se priceapă la trecurul dumșurelor, la episcopiul vaselur, ba chiar și la gîci. Ce mai tur-a-vine! În scurt timp a ajuns un fel de făcîc-moșel, așa încit toate mamele care se îndreptărează de ferici, pe el îl dădeau drept pîdă. Iar cele cu fete, asemenea bîrba: le dădeau odraslelor lor. Căci Balázs al nostru nu bea, nu făcea tîmbălău prin crîme, era liniștit, ascultător și la nevoie nici să-și speie singur cămășa nu se dădea în lături.

Făcîcîului îi cădea bine această cinștie de care se bucura pretutîndeni, dar nu făcea caz de ea și g-a vedea de ale lui. Măică-să îl alimta, taică-său se purta cu el ca cu o slugă. Nă arare părinții să cîntărească ai naibii pe chestia asta. De ce îl supreștă așa, măi bîrbașe!” — Îi juza femeia la rost pe bîrbaș-său. „Lasă să-l deprind barem eu cu săcîșul, cu tu descî! Îi porți ca-n plame!” — o rețezea Ferenc-baci pe a lui conștă.

Făcîcîul nu se simțea bine în situația asta, dar nu zicea nimic. Ba ceva mai mult: nici nu simțea povara purtării destul de vi-trege a lui taică-său față de el, pină ce nu li rămăseră ochii la Erzsi, la fata lui Sogor Mózes. Mai fusese el îndrăgostit așa, feciorește, și înainte. Era băiat potolii, dar ne un ipocrit din ăia... Știa să umble cu fetele, știa că „Erzsi aia... cînd o sărupi, zici că doarme. În vreme ce tîmburului ăla de Terka... mare afurisită mai e!” zici că „acu” o la gata de frici, cînd vrei s-o pupi, pentru ca mai apoi să-ți întorcă sîrîntul de te tase toate pădășăle!”

Cam știa el, care va să zică, că pe plătose fetele pînea, dar toate aștea erau apă de ploaie față de cea a răcoșii mai apoi Sogor Erzsi... Asta nici nu se mai putea numi dragoste, ci pîrjol în lege, foc miștor, ca dogoarea soarelui de vară care, în loc să strîmesea viața, prăpădește tot ce-i viu și înfloritor. Sogor Erzsi nu-i dintre acele fete cobete și sîrete, care trag din coada ochiului chiar și atunci cînd se uită țîmț la tine. Își ia ochii, cu toate ale ei, nu numai: cu părul ce-i cade în rîmă pină la brîu. Nu-i strop de viclenie în ființa asta. Cu Balázs se asemănă la fire, ca două picături de apă. Totuși făcîcîul acum e numai foc și pară, și nu mai are o clipă de liniște; nu-i sigur că nu va răpi cînea drăguța, nu-i sigur că-i va deveni soț cu adevărat.

Lucrurile ajunseseră aici și din pricină că nici unii dintre părinții celor doi tineri nu s-au arătat prea incinții de această legătură. De oprit nu l-au oprit nici, nu vorbă, dar nu conștencu a mormăi, cătînd să-l descințe. Sogor Mózes, pe-a lui Lisavetă, Biró Ferenc pe Balázs al lui, Sogor il zicea fetii: „De Balázs... ce să zice? N-ar fi băiat toamai rău și alt năzav n-am avea cu el, decit că nu-l în stare să-l stea lui taică-său împotriva. Dar Biró Ferenc, îngimfatu ăla, nu-i omul pe care și l-aș dori ție de sooru, nici mie de cuscu...” Iar Biró Ferenc, la rîndul lui: „N-aș putea zice că Erzsi aia e de lepădat și, cînd mă uit la ea, nici nu îi-aș dori față mai potrivită... Da de Sogor Mózes...? Apoi nici cuscu de mi-ar fi, n-aș grăi altfel, decit că mai bine făcea dacă rămînea pe unde a fost, că poate nu se alegea un așa om de nimic... De vrednic, nu-i rău, n-am ce zice, în colectivă a intrat cu 7 po-goane... Da! ăi țirit și setul după ei și de-atunci nu mai am ochi să-l văd!”

„Mai bine te țira și pe dumneata!” — zice făcîcîul, dar numai în gînd. „Feciorii și fetele se adună acum la zecători” — cugeta el — „sau pe la școală, la reșepșii de demurs, de teacă... Tineretul se distrează, se cultivă, în timp ce eu sint albit să îndur duhoarea oilor și să ascult urletul lupilor hîmășii. Și toate aștea pentru că-s feciorii lui Biró Ferenc, Biró Ferenc care sfîșoară satul, își vede de „ale lui” și-l ponegrește pe Sogor Mózes pe toate cărțile!”

A petrecut aici nopți de nici n-a închis ochii. Și alăste tre-ceau greu, în nesfîrșite tramantări: aducătoare de negre presim-pri. Erzsi e acum acasă și... cine știe cine-l trage clopoștea? Ait îl muncise gîndul ăsta, încit în ziua cînd putuse pieca, în sfîrșit, de lingă oi și aflase adevărul, vestea nu-l primisea nici un fel de surpriză. În timp ce el stătea la Poiana Lupului, Tokos Laci, se-ferul, atîtea tirocale îi dădea casei lui Sogor Mózes, de mare minune să nu-i fi suțit fețele capul, că prea îi umbra în voia. Balázs n-a zis nici cîc, dar pentru prima oară în viața lui avu vorbe de ocară la adresa lui taică-său. Apoi, deci nu-i plăcea să se ia la întreceri cu nimeni, cele două săptămîni cit a stat în sat fură un lung șirag de lupte surde între ei și Tokos Laci pentru această Erzsi. Balázs își dădu seama, din capul locului, că șe-terul e mai priceput la fete decit el — a fost el în stare să-vînă... cu flori, de la oraș! — și apoi... să vorbim drept, chiar și ce „partidă”, Tokos Laci e mai ceva ca el, că ce pușcă și mîgăsoase a oile și nici așa un prostăncă mi-ă, care nu știe așa, decit să dea oile la strungă. Dar omul mai are, acasă, la pășuni, la mobilă combinată, are radio, și aparat fotografic... pină ce un bi-noclu zice că are! (La ce o fi bun? Naiba mai gîle! Dar... nu-i destul că nimeni în sat nu are așa ceva?). Balázs, totuși, nu se dă bătut; simte că Erzsi cam tot spre el ar trage. Și nu gîna pierdut nădejdea nici atunci cînd Tokos, în seara de Arză Nou, a ciocnit paharul, în auzul lui, al lui Balázs, fardosîndu-se cu cuvîntele: „Ei! Dacă o vrea și fata, să șști că ăsta bîm e ultimul Silvestru pe care îl petrec ca bolte!”

Făcîcîul nostru, ce-i drept, n-a prea pus preț pe spăcie șo-ferului. „Da! ce! Eu n-aș putea arunca vorbe d-asea?” Dar l-a apucat tremuriciul ieri, cînd a auzit că Tokopi se pregătesc serios să meargă în pețit. Nici nu se crăpase bine de ziua, că e și prins cail la sanie și... hiii la deal! la Poiana Lupului, la taică-său, să-l momească să dea o fugă pină-n sat și să se ducă, încă înainte de-a înnopta, s-o ceară pe Erzsi, că de nu, le-o la alde Tokos înainte. Băiatul era pregătut de harja lungă cu al bătrîn și de aceea mare îi fu mirarea cînd văzu că nu vădește nici o împotrivire și se arată gata să-și împlinească dorința.

Acum făcîcîul se găsește iarăși aici, în pustietatea muntelui. În față are noaptea asta fără de sfîrșit, pe care o asemuiește unui codru întunecos și de nepătruns, din care — oricît ai umbra meru roată prin el — e peste puțină să mai ieși vreedată la lumină.

Mîne dimineață — de-o mai apuca el ziua de mîine! — cu totul altă lume va fi pe aici! Va fi sosit taică-său cu verșea și astfel se va ști și el, Balázs, la un fel. Mîne toate vor fi limpez, luminoase ca cerul și va ști încotro a tras-o pe fată înima.

Zorile, însă, sint tare departe. Atît de departe, cum e vorba lui moș Lazar de adevăr, cînd susține că el a văzut zîmbiri zbur-dînd prin Poiana Lupului.

„Trebuie să se fi înțeles cu taica, să-mi dea un semn... să fi aprins, să zicem, un foc de vreascrii colo, în fundul grădinii”.

Îl cercă risul; parcă îl e rușine de atîta nerăbdare. Trage traista din cui, să îmbrace ceva.

În timp ce mîncă, își aduce aminte: „Pai nu tot așa fă-cuseră și cei doi făcîcîi, despre care îi povestise nenea Lazar la

ămăz? Umbra amîndei la așezăși față și în rîndul capului mi se puteau dămăzi spre care dîntre ei trage ea mai tare. Fîcă se unea îl veni un gînd bun: se potfîcă amîndei la ea, la prima. Unuia îl plăcea tare ciorta de familie și-i spuse fetii să-l facă... Celălalt, cea de ropi... Astăzi nu mai trebuia decit să aștepte, să vadă pe-a cărui potfă va găti se mîncărea de prin, întele-gîndu-se între ei și cel cărui l-a face se ciorta preferență să rămîna, celălalt să plece...”

„Deștept feciori... — scoțeteze făcîcîul nostru — da! parci tot se-ntocsea și oșenci de îndemni! Dacă fata Serbes rogi, pentru că n-avea familie în casă? Dar dacă se apuce să facă ciorta de familie cu seama de ropi? Ei, ce mai putea săre cu doi pretendenți?”

Zîmbește, dar lar îl cuprînde neliniște: Ce e-ar și face dacă Erzsi l-ar alege pe Tokos, iar lui l-ar face vînt?

Și așa trece grup noaptea și mijloci serbe.

Balázs era galben ca făcîcî, ochii îi ardau; vai de omul lui de azi-noapte! Dar acum... ce să mai zică? Bine o-a trecut! Să nici nu se mai gîndească la ea...

Vîntul a stat, gerul s-a mai lăsat, peste vîi și pomoză plu-țete vîi gros de lapte.

Balázs numai prin urechile chibite mai simțea pomoză cu lăcuz din afară; acuma! mureu spre drum, să înceti prințul chibit de rîngălit ce-ar ajunge pină la colții lui.

A trecut dimineața, a venit apoi vremea pîrîndul, dar taică-său tot nu mai sosea.

Feciorul i s-a ușa topt, rînd pe rînd, toate nădărdie. Nici nu mai încercă să se mișcă și pe el, nu mai căută scuze: dar de-și va fi pierdut unu din mai potfărea? Mai mult ca sigur e alt de sigur, parci taică-său ar e și și scoti și l-ar fi adus vestea:

„N-ai ce-i face, măi bîrba, că Erzsi pe Tokos Laci l-a ales!” și tu mai are ce nădărdi. O și întelege, parci, și nu-l umbra pe ea. O fată cu mîine întrăgă nici nu putea hotărî altfel. Ei: Balázs, a fost nebun cînd g-a închipuit că feti l-ar suride viața gura de care ar avea parte lungă el. Ce-i trebuia el Poiana Lupului? Și larmat el și prin fundul pădurei? Și alăte închipuiri d-astea, ale lui alde Biró cînd îl are pe Tokos Laci, cu mobilă înstrăit, cu radio, cu binocu, cu familia lui cea întelegetoare, care doi bari nu mai dă pe stare, pe avere?”

Nu! Hotărî! El nu putea găsi feti nici o vînt!

SZABO GYULA

„N-ai ce-i face, măi bîrba, că Erzsi pe Tokos Laci l-a ales!” și tu mai are ce nădărdi. O și întelege, parci, și nu-l umbra pe ea. O fată cu mîine întrăgă nici nu putea hotărî altfel. Ei: Balázs, a fost nebun cînd g-a închipuit că feti l-ar suride viața gura de care ar avea parte lungă el. Ce-i trebuia el Poiana Lupului? Și larmat el și prin fundul pădurei? Și alăte închipuiri d-astea, ale lui alde Biró cînd îl are pe Tokos Laci, cu mobilă înstrăit, cu radio, cu binocu, cu familia lui cea întelegetoare, care doi bari nu mai dă pe stare, pe avere?”

Nu! Hotărî! El nu putea găsi feti nici o vînt!

— Cum dar? Că nu erui să-ți-o promiță și ție, și altuși; Măcar că dacă stai să judeci... fata are amîndouă minile, așa că putea să dea una unuia, pe cealaltă... aluia!

Balázs se uită fericit, cu admirație, la taică-său! Niciînd n-ar fi crezut că al bătrîn e în stare să se bucure așa de tare de bucuria lui. Nu s-a lăsat rugat nici cînd a fost să se ducă s-o ceară pe Erzsi și încă, nici acum, că-l aduce vestea cea bună, nu căută să-și ascundă bucuria.

— Te-u primii bine? — întrebă feciorul, căci ar vrea să știe mai amănunțit, cum a mers treaba.

— Alde Sogoril! — zice bătrînul, pufînd din țigari. — Da! ce! Mă vezi cumva aprînt bătut?

— Da!... și vînt... cînd să fi-l?

— Ce amuză... —

— Păi... veselia...

Biró Ferenc stînga chibitocul...

— Păi... am vorbit, vezi bine că am vorbit...

— ...și v-aș înțeles că acum, în cîmp?

— Păi tocmai că nu-l chiar așa zar... — apăsă al bătrîn vorba, străduindu-l cu ochii pe fecioru-ălu. — Or ție-o fi cu grabă te pomenești?

Balázs rîde încurcat.

— Grăbi ce naiba! Că... și dumșureții... unde-ți umbli gîndul!

— D-asta zici! — se împleticește neica Ferenc, alimbînd bîrba. — Că doar n-oi fi mîncînd din ăia, de treabă-măi să țopăie mole, citre hăuă-șerului! Da! mult n-om mai strălucă... — In-chieie el, cu să-l înțelegă pe făcîcî.

Balázs a, deocădată, pe deplin mulțumit. De-ar un țeruc-l moșel.

— N-ai vrea dumșurea să stai aici, pină mîine?

Biró Ferenc rîmbea cam surprîns și nu-l e de fel la îndemni. Așa că... se scarpină de zar pe sub bîrba.

— ...cî dumșurea g-așe ție place să stai pe-aci — încercă făcîcî să-l înmoșească. — Pe cînd era?... Te-o spun cîntîl: ca pe gîmpul stău... mai ales de cînd petrecerile se țin la țe.

Neica Biró se scarpină la oasă:

— Păi, de stat... nu zici că n-aș putea să stau... Da! vezi că n-am venit să rîmbe. Acasă mă așteaptă cloștura, că acu! B e vremea. Apoi, deodată, devenind serios: — Na! Na! Mîine poți pleca...

Balázs e beat de bucurie.

— Mîine? Da! de ce s-aștept pină mîine? Mai las cail un oare, să mîncîm, să rîmbe, și-apoi ce! Parcă-l mare lucru să tragă ciorta asta pină-n sat?

— Măi! Da! tare și s-a făcut de dud! Ce-aș mai rîde dacă, după ce vei ajunge acasă, ai afla că fata l-a promis cealaltă mină lui Tokos ăla... Că ea, să-l spun drept, numa! l-a-m cerut-o, așa și gîl! N-ai suțit nimic că-ți trebuie amîndouă!

Balázs rîde și se strîc. „Asta ar veni chiar ca chestia aia, cu ciorta amestecată...”

Celălalt începe să se dumirească.

— Atunci... se schimbă scoțetea!

Biró Ferenc prinde a-i povesti cu mare hăznă:

— D-apoi că se schimbă! Că nu-i tot aia: ceri fata și nu ție-o dă, sau au fată de dat și tu n-o ceri!

— Nu cumva vei fi grăit așa: „Să nu vă fie cu supărare, dar noșă nu ne trebuie fata dumneavoastră” — întrebă neica Lazar privindu-l cu sinceră admirație pe celălalt, ca omului căruiu îi va părea rău cite zile va avea, că n-a putut fi de fată la o ase-mența deosebită înîmplare.

— Parcă ai fi fost chiar acolo... — încuvințeză Biró Ferenc.

— M-am dus și le-am spus-o cu cuvenita cinște: „Am auzit că ar fi cineva care cere pe fica dumneavoastră, iar noi am scotit că e de datoria noastră, să venim să vă dăm de știre: o puteți da, cu înțimă odihnită, că el încă n-are de gînd să se însoare!”

Lui Lăzăr-baci îl e o hăznă de nu-și mai încapă în piele.

— Bravo, Ferenc! — ride el cu gura pină la urechi. — Îmi place cum i-ai infundat!

— Auzi vorbă! — se înveștește și neica Ferenc.

— De Erzsi parci-parci-mi era cam miță — grîdește el iar după o vreme — dar las că nu-i strică nici ei! Dacă i-a fost aminte de feciorul meu, să-l îi omenit, să nu-l fi dat nas și lui Tokos ăla...

— Netrăvîntul îl cu ocean! — se strîmbă de ris neica Lăzăr. Cel doi bătrîn tac o vreme, dar pe fete li se cîștește mulțumirea.

— Da! Balázs... ce-o zice? — li trăsnește, brus, prin cap lui Lăzăr-baci.

— Balázs? — zice Biró Ferenc omorînd un căscat din acela cu larmă. — Balázs, deocădată, nu zice nimic, că-l pleacă acasă, în sat, cu gîndul că cel puțin una dintre minile feti e a lui.

Neica Lazar clipește scurt, dar des:

— Cum! Nu i-ai spus?

— Eu, nu — ridică Biró Ferenc din umeri. — Am scotit că are el de unde afla...

— Aici n-ai mai purces bine, măi bîrba! — clatină nenea Lazar din cap.

— N-am crezut să lasă așa... — zîmbește cam acru Biró Ferenc — că la început ziceam: „Hal să-l păcălește oieacă...”! Da! cînd am văzut ce voioșie l-a cuprîns, de minciunile mele... n-am mai îndrămit să-l stric chelul...

— Atunci nu trebuia să-l lași să plece acasă!

— Păi... destul n-am vrut, da! așa era nebun, de bucurie... de n-am mai avut cu cine sta de vorbă...

Tace, ca omul care nici nu mai știe de-i mai bine așa, sau era mai bine altminteri.

— Ei! Dacă-i așa, nu mai ai ce face! — sfîrșește neica Lazar vorba, ca pentru a trece odăta peste o chestie cam neplăcută. Apoi duce mîna la buzunar și, scoțînd cărțile, clipește șmeche-rește: — Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

— Ei, ce zici, Feri! Te fac o partidă?

PROGRAME DE SALĂ

Oare nu s-au convins încă toate secretariatele literare de importanța caietului-program? Cită deosebire între un program de sală al Teatrului Național „I. L. Caragiale”, al Naționalului Ieșean sau Clujean, și unul al Teatrului Național din Craiova! Oare creatorii spectacolului „Cel din urmă” de Maxim Gorki, prezentat la Craiova în această săptămână, n-au avut nimic de împărtășit spectatorilor prin programul de sală? De loc lipsit de merite, spectacolul era oare să se scrie printre reușitele stagioni; el a fost însă însoțit de o adevărată caricatură de program: o coală îndoită, titlul piesei pe partea din față, iar înăuntru, distribuția... Câte probleme interesante ridică piesa lui Gorki, cite lucruri în plus n-ar fi putut cunoaște spectatorul craiovean dacă secretariatul literar ar fi avut cit de cit griji și de redactarea programului... Un alt caiet program: al Teatrului de Stat din Oradea, la piesa: „Mi se pare romantic” de Radu Cosău. Iată un titlu de rubrică: „Nu vi se pare firesc?” — aici sînt comentarii cifre edificatoare privind dezvoltarea învățămîntului în regiunea Timișoara. Piesa lui Cosău vorbește despre tineri muncitori, viitori elevi, despre învățămîntul fără frecvență. Cel care su întocmit pre-

gramul (Stelian Vasilescu și Zeno Fodor), pornind de la situațiile din bunul lui Radu Cosău, au găsit un plus prin de a populariza însemnatele realizări obținute în dezvoltarea învățămîntului în regiune. Iată deci o inițiativă interesantă, utilă. Alte rubrici din același caiet-program: „Autorul despre piesă”, „Critică despre piesa lui Radu Cosău”, „Debutul meu în teatru” (cuvîntul unei actrițe care a venit în colectivul teatrului orădean din rîndul artiștilor amatori), „Răsfăcînd figele de creație ale actorilor”, etc. Ni se pare interesant și faptul că, împotriva unui uz (nu se știe de ce și de cînd stabilit) sînt înfățișate și caricaturile, distribuția... Cîte păcate însă, de multe ori în programele de sală învățămîntului sînt adresate la adresa unor piese cu albidimii. Despre „Costache și viața interioară” sîntem cîți, în caiet-program ce a însoțit spectacolul Ieșean ca piesa lui Paul Ervaz, nici mai mult nici mai puțin că „dramaturgia a fost elementele de dramă psihologic și comedie lirică, legîndu-se într-un altă convingătoare atîc sub raportul veridicității artistice, cit și mai ales sub raportul construcției dramatice propriu-zise”. Filica este un personaj „aproape cehovian”, Coman Boșogean „va ocupa fără îndoială locul ce l-

se cuvine în galeria de eroi pozitivi ai dramaturgiei noastre”, ș.a.m.d. Toate acestea despre o piesă cu destule situații nefrești, cu personaje insuficient individualizate. În general, programele Naționalului Ieșean sînt redactate cu griji și competență; cu atît mai mult miră lipsa de exigență cînd este vorba de a prezenta publicului piese originale. Nu întotdeauna se întîmplă astfel, e drept; remarcabil materialul senzat de prof. Ilie Grămadă, cu privire la piesa lui Andy Andrieș, „Grădina cu trandafiri”. Dacă unele programe sînt redactate cu „zgîrcenie” (a se vedea programul ce însoțește piesa „Galilei” la Teatrul de Stat din Botoșani, „Poveste din Irkutsk” la Teatrul de Stat din Galați, etc), altele se caracterizează prin prolixitate. Pierzîndu-se din vedere faptul că programul este destinat a fi citit înainte de spectacolul sau în pauză, sînt introduse uneori materiale prea mari, scrise într-un limbaj voit savant, greu accesibil. Două materiale aparute în caiet-program al spectacolului cu „Avarul” la Teatrul de Stat din Bacău („Opera și epoca” și „Moliere contemporan”) spun în ciuda titlurilor deosebite, cam același lucru. Nu proporțiile materialelor ca atare deranjează (a se vedea, de pildă, prezentarea semnată de Georgeta Horodincă în programul la piesa lui Dürrenmatt — „Viziia bătrînei doamne”, jucată la Naționalul bucureștean; judicios întocmit, materialul amintit ocupă spațiul întregului program, fără a se simți nevoia altor completări), ci faptul că nu se aduce, în cel de-al doilea material, nimic nou. Păcat de spațiu, păcat de timpul răpit spectatorului. Și acum, cite ceva despre cuvîntul autorului, inserat în programele ce însoțesc spectacole cu piese originale. De multe ori, acest „cuvînt al autorului” conține mărturi revelatoare, care sînt citite cu interes. Cu sinceritate și seriozitate se adresează spectatorului Andy Andrieș, vor-

bind despre debutul său în dramaturgie, Ștefan Berciu, cînd prezintă publicului birlean pieșa „Cine a ucis”, Radu Cosău vorbind despre „Mi se pare romantic”. Am vrea să remarcăm și cîteva inițiative: introducerea de fragmente din diverse rapoarte ce au tangențe cu piesele respective („Franta azi” de Al. Șipero, la piesa „Capul altora” de Aymé, „Sat în Delta” de Ș. Bănuțescu, la piesa „Febre” — Teatrul Național Iași), rubrica „Cercetînd arhivele” (programele Teatrului de Stat Piatra Neamț), consemnarea actorilor și regiilor care, la diferite teatre, au mai pus în scenă piesa respectivă, scurte și violete interviuri cu interpreții principali (teatrele din Bacău Botoșani, Petroseni), colericii cu interfeții despre personaje întru-chipate (Teatrul Național din Iași — la piesa „Furtuna” de Ostrovski), cuvinte ale regiilor, ale scenografilor, păreri ale spectatorilor (Teatrul de Stat Piatra-Neamț — „Cred în tine” și „Domnișoara Nastasia”) etc. — rubrici pe care le-am dori cit mai des prezente în programele de sală. În încheiere, cite ceva despre prezentarea grafică. Se remarcă programele Teatrului Național „I. L. Caragiale” București (la realizarea cărora își dau concursul și scenografilii), ale Naționalului Ieșean (minus coperta cu bustul lui Alecsandri, executată, totuși, neglijent și menfî, nuță prea îndelung), ale Teatrului Național din Cluj, unele din programele Teatrului de Stat din Botoșani (la piesa „Romeo, Julietta și Iulian”) și Bacău („Revizorul”). Extrem de monotonă prezentarea grafică a programelor Teatrului de Stat P. Neamț; împărite neglijent unele programe ale Teatrului de Stat din Constanța. Poate n-ar strica dacă s-ar menționa undeva și numele aceluia care contribuie la realizarea programelor de sală. Mircea Radu IACOBAN

„Impresia cea mai puternică am simțit-o cînd am zburat pentru prima oară la Binjinji în Ardeal. Blărier încă nu trecuse canalul Minecii. Primul meu aparat era tot de lemn și n-avea motor. Am legat trei cai de el, trei flăcăi au prins a pocni din bice, și aparatul s-a ridicat la vreo 15 metri înălțime, după ce a alergat cîțiva zeci de metri pe pămînt. De atunci, de cite ori mă sîu în aparat, zburîntala motorului mi-aduce aminte de aeroplanul fără motor, și dinaintea ochilor fascinați de nemărginirile văzduhului îmi răsar cei trei flăcăi, chiuind și pocnind cu foc din bice”.

„De la furtul lui Prometeu, omul n-a îndrăznit încă o aventură alit de primejdiaoasă”.

„Oare știința să fi progresat mai mult decît sufletul omului? Nu. Am simțit bine că nu, atunci cînd, abia încrezător în forțele mele, cînd abia îndrăzneam să mă ridic cîteva palme de la pămînt, auzeam în urma mea prin zgomotul helicii, aplauzele și îndemnul ontiuziate ale mulțimii. Nu, sufletul omului n-a rămas încătușat de pămînt, cînd știința deschide drumul văzduhului”.

AUREL VLAICU

Desen de ALA JALEA-POPA

VLAICU ZBURÎND

I. În loc de aripi — două trunze. De la arjar luă elicea. Nacela jumătatea unei nuci.

A tras de orizont pină l-a făcut linie dreaptă. A dezdoit cerul și l-a făcut drept.

Apoi, a zburat din zare în zare spre un copac cu mult mai mare.

II. Cădea în sus și arcuri moi de aer umbra i-o-nceținea cu cit se apropia de-ovalul răsturnat, închipind deasupra un plufiș și transparent ocean.

Valuri albastre-n leneșă curbare păreau venirea lui că i-o așteaptă, și-n cercuri ondulă-ntr-o parte Carul mare, cînd l-a atins cîzînd, cu mina dreaptă.

Iar plasma rece și-amăruie, suspendată, rupea lumina-n loc să o răsfîngă — și ca o pată de ulei străluminată Casiopeia îi minjise mina stîngă.

Se prelungea printre vergelele lumini ca print-un grup de trestii înflînți, ori poate gîndul lui plutea aveea din urmă ajungînd un timp înțepenit.

Oricum, secundele băteau alit de rare încît izbîndu-le-i creșta țâșul lor în brusca apăsare o diră dureroasă pe spinare

și-o aripă de singe-n sus, prelungă-i fișnea deodată filfinid și ani prelungi treceau într-o secundă o lebădă de stele risipind...

III.

Treceau mașini și iuți cabriolette pe firele auzului diurn iar clipele se derulau încete ducînd cu ele — un coif, o spadă, și un turn.

Săreau de pe trotuare frunze lucii spre-un arbore mai pur și mai perfect care din cînd în cînd părea că este într-adevăr sub cerul drept.

Trecea un avion cu o lumină roșcată, la aripa nevăzută, Vîntul c-un val lega-mpreună secunda ce venea, clipa pierdută.

Voci de bărbați pluteau încet pe frunze spre un tîmpan mai pur și mai perfect care din cînd în cînd părea că le-ntelege timbrul distinct sub cerul dezdoit și drept.

Nichita STANESCU

Intîlnire cu BUSTER KEATON

Printre operele a căror frumusețe a rămas constantă și inegalabilă de-a lungul timpului, este și „Generalul” lui Keaton. Keaton și Chaplin, Charlot și omul cu feța de piatră. Cîteva personaje de spectatori de pe toate continentele, de toate vrăzile, ori vîs în lucrurile la școlile acestor comici geniali, care au avut cum să-și scrie despre Dickens — eu sport castitate de burată de pe pămînt.

Ca în cea mai mare parte a opereii sale, „Generalul” lui Keaton este o surprinzătoare și revoluționară înțelegere a lumii, o surprinzătoare, printre altele, de adevărată și sinceră simpatie. Spre deosebire de comedia-romantă din „Mack Sennet”, în care comicalitatea este un caracter esențial, în „Generalul” Keaton este în adănc un realist dramatic. „Crociera vasului „Narcissus”, o sală speră de seamă realizată de Keaton, este o comedie după tiparul clasic al epocii, pe măsură ce se gînduri prin care trece firea gîndirii și subiectului, pretent, dar dincolo de pag, amosier învîgului film e de o apăsătoare trăsătură, sînt sub masca veselă sentimentul dureros al unui om care nu mai poate fi trăit în lume, și care atîngă în unele momente la comedie.

Nici „Generalul” nu se mulțumește cu comedia etămă la suprafața lucrurilor. Cu mare înțelegere, cu precizie, cu simț, „Generalul” este o comedie despre destinația omului simplu, omul pe toboșanul războiului. Oa, simplă, dar cu o înțelegere simplă. Eroul interpretat de Keaton e întotdeauna înzestrat cu o gîndire adîncă. Știm aceasta și urmîndu-l măsoz — prințesa se lăcudă, împede, orientat îndreptare, obținut pară răspuns la o întrebare esențială, stăpîna oare contază, și observațiile comportamentale — reflecțiile prompte, contactul electric pe care-l încheiează cu realitate, forță etor. Nici chiar omul care, datorită înțelegerii, poate încheie orice e omeneste posibil, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului. Nărua obținută și necesitate se realizează omenie. Astfel războiul este erou în afara gîndirii umane, în afara sperții. De aceea filmele lui Keaton eriducîndu-se cit de mult apăsătoare de o coloză erou și necesitatea care va duce la sacrificiul uman și al tuturor omeniei. Imaginile întîmpinătoare, fragmentare, pe care le înțelegem erou, erou din cit de bogate întîmpinări petrecute în cit. Comediantul este puternic subliniat: pe de o parte, în comedia eroului, Keaton, omul adănc, precuți de valorile esențiale, nu realizează că ești un om și omenie războiului.

VIRTUȚILE ȘI LIMITELE UNUI ROMAN-ESEU

Alegându-și eroul din rindurile intelectualității progresiste și științurii — ca spațiu și timp — în instituțiile catolice „Cottolengo” din Torino...

stăria sufletului ale unui observator într-o zi de alegeri, trebuie să menționăm galeria reprezentativă de personaje secundare alcătuită din votanți...

și împotriva unui pitic idiot din „Cottolengo” căreia privește cu un ochi lipsit de expresie; apoi, se situează alături de pitic, împotriva candidului insensibil la suferința umană...

lupă se actualizează. Pentru că mediata lui, interminabilul monolog asupra umanității nu e un scop în sine, ci o metodă prin care definește, selectează și își apropie o ideologie combativă...

zero, oprite pe o anumită treaptă a evoluției istorice; adevărata poziție a omului de azi e alta: e afară, e dincolo de acest univers claustrat care s'ombrăază în misticism...

destul de critic, estompând oarecum tabloul contradicțiilor politice ale Italiei contemporane. Critica italiană a subliniat că această „parțială alunecare pe terenuri ambigue” se poate observa chiar în stilul adoptat de prozator...

Ștefan Aug. DOINAȘ

JOHN HEARTFIELD

„Monumentul fetei fasciste”

CARACUDI ȘI CITAREA SURSELOR

Umoristul american Art Buchwald ne lasă să aruncăm o privire asupra surselor de informație ale știrilor presa occidentale. Să-i dăm cuvântul, „Fie că e vorba de întâlniri la înalt nivel, tratative pentru dezarmare sau conferințe NATO, acestea toate deși tratând subiecte diferite au totuși o trăsătură comună. Lucrul important când scrii despre o conferință este să citezi cit mai multe surse de informații pentru a umple golul în perioada când lucrările nu sunt bogate în știri...”

Un curier de ambasadă, responsabil bugetului de sporturi sau un ziarist din Luxemburg. Dacă le știm, dar, doi ziaristi cad de stăruie asupra unui fapt, atunci este vorba de „opinie generală”.

„Sint două feluri de surse de încredere. Sursă de încredere este cineva care a spus dreptate mai înainte în privința unui eveniment de informație, pe care „o sursă obișnuită de încredere” este cineva care de regulă greșește, dar câteodată o și nimerise din întâmplare. Când nu dorești să citezi sursa în mod direct, folosești cuvântul „se”, ca de pildă: „Se crede că generalul Walker va deveni noul comandant al...” sau „Se poate afirma acum cu încredere că „ficlele revoluții americane” (organizație feminină ultrareacționară din S.U.A. — n.r.) vor trimite în curând voluntari în Vietnamul de Sud”.

„Eticheta tuberculilor” se întărește teza de doctorat în literatură a lui René Nelli, apărută în editura Edouard Privat din Toulouse. Lucrarea de cuprindere sistematică a marilor evoluții „evolucii omului provenenți” și oferind apoi o „interpretare etno-sociologică” a acestuia, conține se aplică pe documentele literare ale mai multor generații de tuberculidi, distingând între „eroticul lui Wilhelm IX, duce de Aquitania”, „eroticul „anului 1150”, cu Rudel, Marcabru, Caccagnan, Bernat Marti, etc. și în fine, „eroticul tuberculidilor clasici” Montanhagol, Petre Cardenal ș.a.

„Eroica tuberculidilor” se întărește teza de doctorat în literatură a lui René Nelli, apărută în editura Edouard Privat din Toulouse. Lucrarea de cuprindere sistematică a marilor evoluții „evolucii omului provenenți” și oferind apoi o „interpretare etno-sociologică” a acestuia, conține se aplică pe documentele literare ale mai multor generații de tuberculidi, distingând între „eroticul lui Wilhelm IX, duce de Aquitania”, „eroticul „anului 1150”, cu Rudel, Marcabru, Caccagnan, Bernat Marti, etc. și în fine, „eroticul tuberculidilor clasici” Montanhagol, Petre Cardenal ș.a.

Aurora CORNU

CONTRA PUNCT. Texts discussing economic and social issues, including references to 'Căderea lui Gheorghiu-Deb' and 'Marele tabel'.

„PRIMĂVERI TĂCUTE”

Cartea cu acest titlu vine din S.U.A. Tabloul de apocalips al unor primăveri în care păsările tac și cad din zbor, animalele sînt cuprinse de apăsările morții, insectele dispar și vegetațiile păduri și ierburilor, se usucă, nu e produsul imaginației unui Edgar Poe...

fabuloase numai că să-și asigure desfășurarea mării și orbește pe oameni cu propaganda criminală a lipsei de nocivitate a acestor prafuri, ce s-a făcut a stăruirii naturii, ce s-a constatat. Aceasta trebuie precizat cu atât mai mult, cu cât s-ar putea înțelege că Rachel Carson ar fi o retrogradă, care se opune progresului tehnico-științific...

Vladimir STREINU

COMITETUL DE REDACȚIE. List of names including Teodor Băls, Ov. S. Crohmălniceanu, Ștefan Gheorghiu, Eugen Simion, Al. I. Ștefănescu, Tiberiu Uen, Haralamb Zăncă.